

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2011.

Spośród licznych problemów społecznych, jakie występują w naszym kraju, problemy związane z alkoholem mają szczególne znaczenie. Wynika to przede wszystkim z rozmiarów tego zjawiska oraz społecznych i ekonomicznych kosztów, jakie z tego tytułu ponosi budżet państwa. Konsumpcja alkoholu ma istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, jak i wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, takich jak: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie, dlatego też działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Gminy, z racji dysponowania największą wiedzą o problemach swoich społeczności oraz o dostępnych zasobach, mogą tym samym przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności. Kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzona jest realizacja wskazanych działań jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych uchwalany corocznie przez radę gminy.

Niniejszy program ma na celu przedstawienie informacji na temat organizacji oddziaływań profilaktycznych i terapeutycznych, które mogą mieć wpływ na zapobieganie uzależnieniom wśród mieszkańców Gminy Grodków. Efektem realizacji programu może być nie tylko zmniejszenie ilości występowania problemów uzależnień, ale także zwiększenia samoświadomości i dojrzałości społeczno-emocjonalnej społeczeństwa, co perspektywicznie przyczynia się do poprawy kondycji psychofizycznej w środowisku lokalnym.

I. Raport z badania społecznego w zakresie problemów społecznych w gminie Grodków.

W 2009r. zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców gminy Grodków. Niniejsze badania przeprowadziła Korporacja Badawcza PRETENDENT z Wrocławia i miały one na celu diagnozę szeroko rozumianego problemu uzależnienia od alkoholu, papierosów, narkotyków oraz „dopalaczy”. Respondentom uczestniczącym w badaniu zostały zadane pytania dotyczące wielu kwestii: od ich opinii na temat używania tych środków, przez konsumpcję używek, stosunek do osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, sposobów postępowania z takimi osobami, aż do stykania się z konsekwencjami nadużywania alkoholu czy narkotyków /agresja, przemoc w rodzinie/.

W wyniku przeprowadzonych badań można stwierdzić, iż:

* Respondenci czas wolny spędzają najczęściej z rodziną-deklaruje tak dokładnie połowa badanych. Po 13% wykorzystuje go na spotkania ze znajomymi lub wybrało inna odpowiedź. 12% respondentów czas wolny spędza w ogródku lub na działce, a po 5% na drobnych pracach domowych oraz na realizacji swojego hobby. Jedynie 2% badanych deklaruje, że w czasie wolnym uprawia sport.

* Alkohol przeważnie jest spożywany w trakcie większych uroczystości-deklaruje tak 33% badanych. Co czwarty respondent twierdził, że nigdy nie spożywa alkoholu.

* Najczęstszym miejscem spożywania alkoholu są imprezy rodzinne-aż 35% właśnie tam zwykle pije alkohol. 34% pije go w domu, 14% w pubie czy restauracji, a 11% ze znajomymi.

* Zdecydowana większość respondentów deklaruje, iż spożywa alkohol w gronie rodzinnym /55%/ . 37% respondentów ma swoją grupę towarzyską. Tylko 2% wśród badanych pije w samotności.

* Najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo-44% badanych właśnie po nie sięga, gdy pije alkohol. 24% pije zwykle wino, a 19% - wódkę. Po likiery i nalewki czy szampana sięga niewielki odsetek badanych.

* Najważniejsze powody, dla których badani sięgają po alkohol, to przede wszystkim chęć dotrzymania towarzystwa (57%), smak alkoholu (21%) czy cele relaksacyjne (13%).

* Większość badanych (60%) deklaruje, że pije do pół litra alkoholu miesięcznie. 21% przyznaje, że jest to ilość od 0,5 do 2 litrów, a 19% wypija ponad 2 litry miesięcznie.

* Większość badanych deklaruje, że picie alkoholu nie wywołuje u nich żadnych dolegliwości fizycznych (85%) ani psychicznych (85%).

* Alkohol nie ma również większego wpływu na relacje z otoczeniem (85%).

* 37% badanych deklaruje, że nigdy nie zdarzyło się im upić, a 58% nigdy nie doświadczyło „urwania się filmu”. Jednorazowe takie sytuacje wystąpiły u 28% i 24% badanych. Ponad połowa badanych nigdy nie paliła papierosów (52%), a niemal co czwarty (23%) przyznaje, że rzucił ten nałóg, ale również co czwarty (25%) pali nadal.

* Spośród osób, które pala papierosy, 35% jest nałogowymi palaczami, a 38% pali regularnie. Czasami po papierosy sięga 18% badanych, a bardzo rzadko-9%.

*Zdecydowana większość respondentów nigdy nie sięgnęła po narkotyki ani po „dopalacze” – 98%.

*36% uczestników badania nigdy nie zetknęło się ze zjawiskiem przemocy po spożyciu alkoholu. Co dziesiąty respondent zetknął się z przemocą wśród znajomych lub w rodzinie. Z kolei co piąty (21%) miał styczność z nią w sąsiedztwie, a następnie 23% widziało ją w jakichś innych sytuacjach niż wymienione w kafeterii odpowiedzi.

* Wśród osób, które doświadczały agresywnych zachowań pijanego współmałżonka, aż 54% przyznaje, że zdarzały się również wtedy przypadki uderzenia osoby odpowiadającej czy dziecka,

*68% respondentów nigdy nie było świadkiem, aby osoba niepełnoletnia kupowała alkohol, a 63% nigdy nie obserwowało żeby nieletni kupowali papierosy,

*Spośród 32% badanych, którzy obserwowali zakup alkoholu przez nieletnich, 65% nie podjęło reakcji. W przypadku zakupu papierosów (świadkiem było 37% badanych) odsetek wynosił 70%.

*Według większości badanych (60%) osoby uzależnione nie korzystają z oferowanej im pomocy, ponieważ nie chcą się przyznać przed samymi sobą, że mają problem. Według co czwartego badanego (24%), takimi osobami kieruje wstyd. Marginalne powody niekorzystania z pomocy to brak środków finansowych na leczenie, zaufania do lekarzy, wiedzy o instytucjach świadczących pomoc czy wiary w skuteczność terapii.

* 52% badanych przyznało, że przy konsumpcji alkoholu należy zachować umiar, a jednocześnie 33% stwierdziło, że alkohol, jak wszystko inne jest stworzony dla ludzi. 12% badanych postulowało całkowitą abstynencję alkoholową, a 3% przyznało

każdemu prawo do samodzielnego decydowania o ilości wypijanego alkoholu, a nawet upicia się.

* W przypadku palenia papierosów 67% badanych twierdzi, że należy trzymać się od nich z daleka, 15% zaleca umiar, a 12% uważa, że papierosy też są dla ludzi.

* W przypadku narkotyków i „dopalaczy” zdecydowana większość badanych jest zdania, że nie należy ich nawet próbować. Takie zdanie wyraziło aż 93% z nich.

II. Rynek alkoholowy w latach 2009-2010 przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem		do 4,5% oraz piwo		od 4,5% do 18% bez piwa		powyżej 18%	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Punkty sprzedaży (detal, gastronomia)	83	86	83	86	76	76	58	57
Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży	239	231	239	231	268	261	355	349

W roku 2010 wydano 79 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w tym:
/stan na 30.11.2010r./

- do spożycia poza miejscem sprzedaży - 59
- do spożycia w miejscu sprzedaży - 20

W roku 2010 wydano 33 zezwolenia jednorazowe.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest organem kolegialnym, podejmującym czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obraduje dwa razy w miesiącu /w środy/.

Wszystkie osoby dotknięte problemem alkoholowym powinny nawiązać kontakt z GKRPA poprzez złożenie wniosku. Komisja motywuje do podjęcia leczenia odwykowego. Kieruje do Poradni Odwykowej, Ośrodków Leczenia Odwykowego oraz na drogę postępowania sądowego.

Dla osób współuzależnionych Komisja proponuje i motywuje do podjęcia terapii w specjalistycznych przychodniach.

W roku 2010 do Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 116 wniosków dotyczących objęcia leczeniem odwykowym, /stan na 30.11.2010r./ Do Sądu Rodzinnego w Nysie skierowano 26 spraw celem zastosowania leczenia odwykowego.

Do dnia 30 listopada 2010r. wysłano 444 wezwania do osób, które miały zgłosić się na posiedzenie Gminnej Komisji. W stosunku do 158 osób przeprowadzono rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego.

III. Struktura problemów alkoholowych w latach 2009 – I półrocze 2010r.

Komisariat Policji	2009	I półrocze 2010
- z art. 43 ¹ ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości ujawniono wykroczeń:	294	134
- osoby zatrzymane do wytrzeźwienia	169	39
- osoby nietrzeźwe odwiezione do miejsc zamieszkania	41	40
- nietrzeźwych nieletnich odwiezionych do domów rodzinnych	29	6
- zatrzymani nietrzeźwi kierowcy	119	53
- złożone wnioski o leczenie odwykowe do GKRPA	102	74
- przestępstwa związane z posiadaniem środków odurzających	36	16
Ośrodek Pomocy Społecznej	2009	I półrocze 2010
- rodziny z problemem alkoholowym objęte pomocą społeczną i pracą socjalną	127	74
- liczba dzieci korzystających z obiadów w szkołach opłacanych przez Ośrodek	72	47
- złożone wnioski o leczenie odwykowe	16	9
- liczba przeprowadzonych interwencji w sprawie przemocy	21	12
- liczba umieszczeń matki z dzieckiem w schronisku lub innym miejscu interwencji kryzysowej	0	0

IV. Mapa problemów alkoholowych w gminie Grodków

W odniesieniu do mapy problemów wykazywanych w gminnym programie na terenie gminy należy stwierdzić:

- obniżenie wieku inicjacji alkoholowej u dzieci i młodzieży,
- „milczącą zgodę” osób dorosłych dla picia alkoholu przez młodzież oraz wczesnej inicjacji alkoholu,
- zwiększenie spożycia alkoholu przez dzieci i młodzież,
- brak konstruktywnych zachowań osób dorosłych w sytuacjach problemów alkoholowych dotyczących ich samych i ich rodzin,
- nieumiejętność rozwiązywania sytuacji przemocy domowej,
- trudności ofiar przemocy domowej z ujawnianiem występującej przemocy w rodzinie,
- brak wystarczającej liczby specjalistów do pracy w zakresie problemów alkoholowych, przemocy w rodzinie,
- nieprzestrzeganie przez niektórych sprzedawców napojów alkoholowych zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim, nietrzeźwym, pod zastaw.

V. Z wyszczególnionych wyżej problemów alkoholowych wynika potrzeba:

- w miarę możliwości finansowych i kadrowych poszerzenie oferty edukacyjno-terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- zwiększenia ilości programów edukacyjno-profilaktycznych realizowanych na terenie szkół,
- rozszerzania oferty konstruktywnego spędzania czasu dzieci i młodzieży,
- szkolenia osób do profesjonalnego zajmowania się problemami uzależnień,
- finansowanie wydatków związanych z utrzymywaniem funkcjonujących świetlic opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych,
- funkcjonowania samopomocowej grupy dla osób współuzależnionych od alkoholu.

VI. Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej

W Grodkowie działa Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia mieszcząca się w Grodkowie przy ul. Słowackiego 5. Poradnia jest czynna w poniedziałki, środy i czwartki. W poradni przyjmuje dwóch terapeutów. W Poradni oprócz terapii z osobami uzależnionymi, prowadzone są zajęcia z osobami współuzależnionymi oraz z Dorosłymi Dziećmi Alkoholików.

Ponadto funkcjonuje Punkt Konsultacyjno- Informacyjny z siedzibą w Grodkowie przy ul. Elsnera 15, który czynny jest w każdy wtorek od godz. 16⁰⁰ do 18⁰⁰.

Ważnym zasobem w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych jest Stowarzyszenie abstynenckie "NOWE ŻYCIE" oraz grupa samopomocowa "AA". W poniedziałki oraz w czwartki organizowane są otwarte spotkania oraz meetingi dla osób uzależnionych.

Bardzo ważną formą umożliwiającą działalność profilaktyczno-terapeutyczną są świetlice opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. Na terenie naszej gminy działa 6 świetlic, w tym: w Grodkowie przy PSP nr 3, w Publicznych Szkołach Podstawowych w Lipowej, Jędrzejowie, Kopicach, Kolnicy i Gnojnej.

Ważnym wsparciem dla prowadzenia działalności profilaktycznej i naprawczej jest Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grodkowie. W placówce tej pracuje zespół specjalistów, u których można uzyskać pomoc psychologiczną i pedagogiczną.

Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach swoich kompetencji prowadzi procedurę „Niebieskiej Karty”. Zajmuje się również udzielaniem pomocy osobom samotnie gospodarującym jak i rodzinom. Pomoc jest udzielana w formie finansowej, tj. wszelkiego rodzaju świadczenia, jak i pozafinansowej – praca socjalna. Pomoc pieniężna udzielana jest, gdy spełnione jest kryterium dochodowe oraz występują przesłanki m.in. choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, bezrobocie.

Policja jest instytucją prowadzącą procedurę „Niebieskiej Karty”. Przeprowadza postępowanie przygotowawcze w sprawach o ściganie za czyny kwalifikowane jako znęcanie się fizyczne i moralne. Funkcjonariusze policji zwracają szczególną uwagę na sprzedaż i spożywanie alkoholu nieletnim, oraz spożywanie napojów alkoholowych w miejscach publicznych.

Straż Miejska realizuje m.in. zadania związane z ochroną porządku publicznego np. w zakresie karania mandatem za picie alkoholu w miejscach publicznych.

Ważną rolę w ramach urozmaicenia czasu wolnego dzieciom, młodzieży dorosłym odgrywają organizacje pozarządowe, działające na terenie naszej gminy. Do najbardziej prężnych należą: Związek Harcerstwa Polskiego. Harcerze Hufca inicjują i realizują szereg przedsięwzięć, przede wszystkim wychowawczych, kulturalnych, ekologicznych na rzecz społeczności lokalnej. Ponadto organizacje

sportowe tj. UKS „OLIMP”, Gminne Zrzeszenie LZS oraz Grodkowski Klub Sportowy prowadzą pozalekcyjne zajęcia sportowe, podczas których prowadzone są elementy strategii profilaktycznej (np. osobiste decyzje abstynenckie, przekonania normatywne – „prawdziwy sportowiec prowadzi zdrowy tryb życia, nie pije, nie pali, nie używa narkotyków, sterydów) a także ukazywanie autorytetów promujących wzorzec trzeźwości (trenera, znanych sportowców) i rozwijanie zainteresowań.

Stowarzyszenie Gminna Rada Kobiet angażuje się bardzo w zagospodarowywanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenów wiejskich.

ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2011.

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

1. Szkolenie osób pomagającym uzależnionym w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przemocy domowej.
2. Dofinansowanie zajęć z zakresu psychoterapii pogłębionej dla osób trzeźwiejących.
3. Dofinansowanie do prawidłowego funkcjonowania świetlic opiekuńczo-wychowawczych, Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego oraz grup samopomocowych.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodkowie.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Udzielanie pomocy (finansowanie) w ramach funkcjonowania Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą.
2. Zwiększenie kompetencji przedstawicieli służb w obszarze ochrony przed przemocą poprzez organizowanie szkoleń, porad, konferencji nt. procedury „Niebieskie Karty” i zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Wnioskowanie do sądu o w sprawie o zastosowanie leczenia odwykowego.
4. Współpraca różnych służb i środowisk w zakresie ochrony przed przemocą.

5. Tworzenie i finansowanie bieżącej działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.
6. Finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych w świetlicach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego oraz prowadzących zajęcia profilaktyczne z młodzieżą.
7. Finansowanie posiłków i innych form dożywiania dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
8. Finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych.
9. Organizacja szkoleń dla różnych grup zawodowych pracujących w systemie pomocy dzieciom, młodzieży, rodzinom i osobom z problemem alkoholowym a także w systemie przeciwdziałania przemocy.
10. Współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Poradnią Psychologiczno Pedagogiczną, Policją, sądem, kuratorami, szkołami, organizacjami pozarządowymi w sprawach uzależnienia oraz przemocy w rodzinie.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację: G K R P A, Policja, OPS.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
2. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów i psychologów.
3. Wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych.
4. Finansowanie zatrudnienia pracowników prowadzących zajęcia sportowe w ramach konstruktywnego spędzania czasu wolnego.
5. Dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych.

6. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
7. Prowadzenie edukacji z wykorzystaniem materiałów informacyjnych i edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców.
8. Zakup i dystrybucja wśród różnych adresatów materiałów edukacyjnych: broszur, plakatów, czasopism, ulotek i innych przedmiotów o charakterze profilaktycznym.
9. Przekazywanie poprzez media informacji na temat prowadzonych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnienia oraz przemocy w rodzinie.
10. Doposażenie miejsc do prowadzenia zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych w ramach konstruktywnego spędzania czasu wolnego.
11. Zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży i dorosłych, poprzez organizowanie i finansowanie imprez kulturalno-oświatowych, festynów oraz wypoczynku o charakterze profilaktycznym, tj. kolonii, obozów, wycieczek.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację: GKRPA, szkoły

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Współpraca z Poradnią, grupami samopomocowymi, grupami młodzieżowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie działań wspierających profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Wsparcie organizacji i instytucji podejmujących działania w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, profilaktyki zdrowotnej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację: GKRPA

Zadanie 5.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy i promocji (art. 13¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi), zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (art. 15 ustawy) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Podejmowanie czynności kontrolnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz działań interwencyjnych w przypadkach łamania przepisów ustawy.
2. Sporządzanie opinii w zakresie wydawania zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
3. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w przypadku przewidzianym przez ustawę.

Nadzór i odpowiedzialność za realizację: GKRPA, Policja

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Ustala się wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za każdy udział w posiedzeniu komisji i kontrolach placówek handlowych w wysokości 9-krotnej diety przysługującej pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.